

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 5. decembra 2019 - Leto XXIX, št. 49

stran 2

»MEŠA V MATERNOJ REJČI JE NAJLEPŠI ADVENTNI VENEC«

OSNOVNA ŠOLA JOŽEFA KOŠIČA V SODELOVANJU Z OSNOVNO ŠOLO GRAD
stran 5

PREKMURSKI PISATELJSKI PROSTORI
stran 6

ZA DVA DNI JE NEJ BILAU VREJDNA DOMAU PRIDTI
stran 8

»Meša v maternej rejči je najlepši adventni venec«

Vleti 2012 so nekdešnji porabski plebanoš *Ferenc Merkli* od slejdnjim darüvali sveto mešo v slovenskoj rejči v sombotelskoj

zidino nutstapili sombotelski vörnricke, šteri so se kisnej poklonili posabnim gostom, slovenskoj parlamentarnoj

skoro profesionalen grato, so brodili vsi, šteri so poslušali njino spejvano liturgijo. Član domanjoga društva *Dušan Mukič* je štenjé s Staroga zakona gorprešto v knjižnoj slovenskoj rejči, v etom prorok Izaija zazova ižo Jakobovo, aj odi v Gospaudovom posvejti. Reči evangelija so se lepau pasivale k prvoj adventnoj nedeli, gučale so: 'Skrb mejte, ka ne vejte, gda vaš Gospaud pride. Vej pa če bi ižni gospodar znau, v šteroj vöri tauvan pride, bi nej zaspo ino bi nej njau, ka ga vöporobijo.' »Bojte pripravleni, vej pa v vöri, gda ne čakate, pride Sin človekov,« so evangelij zaključili mešnik Merkli.

Ferenc Merkli so v svojoj predgi gučali eške o pomenu adventa, začetka nauvoga cerkvenoga leta. »Moremo dati račun,

štični kongres, zatok so bile prošnje, štere je v domanjoj rejči gorštela slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, vse povezane s

Mešnik Ferenc Merkli ino zagovornica Erika Köleš Kiss, štera prošnje za evharsitični kongres goršté

cerkvi svetoga Martina. Pred sedmimi lejtami so bili k bogoslüžji pozvani člani Društva Slovincov v Budimpešti tö, njini pesmarge so se - ranč tak kak sombotelski - že prva začnili včiti svete pesmi.

Takša pripravljenost je bila letos 1. decembra nej potrebna. Na prvo adventno nedelo so plebanoš Merkli - šteri že deset lejt slüžijo v cejlak vogrskoje vesnici Vasszécseny nej daleč od Sombotela - vküper z voditeli domanji slovenski organizacij k slovenskoj svetoj meši čakali vse slovenske vörnricke v varaši. Pesmarsko nalečüvanje pa je zatok nej tak potrebno bilau, ka so sombotelski Slovenci v cerkev svetoga Martina pozvali Cerkvni pevski zbor ZSM s Števanovec, šteroga člani so se že dobre tri frtale vöre pred mešov pripelali v Turistični center Martinove cerkve. Števanovski (ino senčarski) kantor *Gábor Sebestyén* je, žau, nej mogo priti, zatok je delo zborovodje prejkvzeu asistent zagovornice *Ferenc Sütö*, z zborom pa se je v imeni vzdrževalke Slovenske zveze v Somboteu pripelala eške sekretarka *Gyöngyi Bajzek* tö.

Števanovski pesmarge - med njimi ništerni pevci z Verice pa Varaša - so se nut v oratorij (menjšo dvorano za molitev) zaprli ino se flajсно pripravljali na sveto mešo. Pomalek so v

zagovornici *Erika Köleš Kiss*, slovenskoj generalnoj konzulki *Metki Lajnsček*, ino izrednoma člani Slovenske akademije znosti in umetnosti, ljubljanskoimi zgodovinarji *Petri Vodopivci*. »Vso zemljo tema krije,« se je z adventnov pesmov začnilo bogoslüžje. Mešnik Ferenc Merkli so se oprvim zavalili predsednici Sombotelske slovenske samouprave *Mariji Kozar* za organizacijo ino domanjomi plebanoši *János Schauermanni* za mesto za bogoslüžje. »Meša v maternej rejči je najlepši adventni venec,« so svetešnji tonuš podali plebanoš na začet-

»Malo je žalostno, ka je sedem lejt minaulo od slejdnje slovenske meše v Somboteli,« so svojo predgo začnili plebanoš ino povödali, ka je v Somboteli ovak kak v Monoštri ali po porabski vesnicaj. »Tisti, šteri so na Gorenjom Seniki ali v Števanovci doma, ležej odijo k slovenskim mešam, nam v veukom madžarskom varaši pa je dosta žmetnej. Depa Baug má rad, če samo deset lüdi vküppride, vej pa kak pravi: gde se zberéta dva ali trgé z mislijov na njega, je un sam med njimi,« so mešnik pripovejdale o potrebnosti slovenski

Cerkveni pevski zbor ZSM Števanovci je pri sombotelskoj meši spejvo pod vodštvom Ferenc Sütöna

kak smo se ponášali. Vej pa mamó dvej domovini: edno tü na Zemlej, edno pa v Nebesaj. Človek má vökivečni žitek, njegva düša nikdar ne mrgé. Zatok ne smejmo misliti samo na té kratek zemelski žitek, vej pa moremo vsi pred Kristuša,« so predgali plebanoš ino tak nazaj pokazali na evangelij: ne vejmo nej vöre nej dneva.

Dühovnik so na znanje dali, ka za tri kedne že božič pride, depa vsega prej ne moremo küpiti po veuki bautaj. »Za dar dajte same sebé, darilo je človek. Mauž ženi, žena možej, stariške mlajšam. Boži sin je človek grato, tau pa je najveške darilo za svejt. Sveta meša je tö lejpi dar, vörnricke pri meši so dar, šteroga ne pozabimo.« Ferenc Merkli so eške povödali, ka smo Slovenci na Vogrskom spolj bogati. »Mamó slovensko kulturo ino gezik, depa vogrsko kulturo ino gezik tö. Aj vas v Somboteli nikdar nede sram zavolo materne rejči, bojte hvaležni Baugi za té veuki dar. Gezik pa dajte prejk svojim mlajšam, ali če ste zamüdüli, svojim vnükom,« so prosili dühovnik ino povödali svojo radost, ka je Somboteu oprejtj varaš, gde mérno vküper živejo Madžari, Nemci, Rovati, Slovenci pa Romi.

V septembri 2020 držijo v Budimpešti Mednarodni evhari-

tem veukim srečanjom kleti geseni. Po vküpnom slovenskom očanaši so si v rokau segnili vsi slovenski vörnricke, s Sombotela, Števanovec ali Slovenije. Sveta meša se je končala s vküpnim spejvanjom Marijine pesmi »Je angel Gospaudov«, štero je segrejšo srca vsej navzauči. Prva kak liki bi se začno menjši agapé, so plebanoš Merkli blagoslovili adventni venec pa na njem vužgali prvo svejčo, domanji dühovnik *János Schauermann* pa so dali blagoslov cejlaj domanjoj slovenskoj skupnosti. Večer je eške dugo trpo, vej so pa nej samo v Števanovci, liki v Somboteli tö dobri pesmarge. Čüle so se adventne ino božične, depa drüge slovenske cerkvene pesmi ranč tak.

»Srcé mi bole bije,« so se Ferenc Merkli radüvali zavolo prelejpo-ga srečanja ino povödali želenje, ka aj bi se sombotelski Slovenci kleti pá srečali pri meši v predvüzemskom posti. Slovensko bogoslüžje aj prej nede samo vsikšo sédmo leto v varaši, gde slovenski vörnricke eške itak tak lepau vejo spejvati v liblénoj maternoj rejči.

(Kejp na 1. strani (mali kejp v velkom): Vsi, šteri so bili pri slovenskoj meši pri sombotelskom svetom Martini, na ednom kejpi.)

Prvo - lilasto - svejčo na blagoslovenom adventnom vencu so vužgali nekdešnji porabski plebanoš

ki meše. Na oltar je biu vödiani prčec, na šteroga so sombotelski Slovenci dali vözošiti reči »Hvalite Gospoda vsi narodi.«

Cerkveni pevski zbor s Števanovec je v preminauči deset lejtaj

meš v mali skupnostaj ino dalek gučali: »V Monoštri majo slovensko mešo gnauk na mejsec, lepau bi pa bilau, če bi go v Somboteli slüžili bar v adventi pa v predvüzemskom posti.«

Zadnje letošnje srečanje slovenski penzionistov v znamenji adventa

Trudijo se povezati generacije: dosta programov majo z mlajši

Drüštvo porabskih slovenskih penzionistov vsakšo leto ma več vekši programov, med tejmi je najvejši srečanje na konci leta, steroga držimo v znamenji adventa in pričakovanja

zočnostjo: generalna konzulka v Monoštri Metka Lajnsček, slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss, asistent slovenske zagovornice Ferenc Sütö, pred-

začnili s tejmi rečami: »Zdaj je te dom cerkev grato, dom Boga, ka mo v njem meli sveto mešo!« V pridigi so nas pitali, ka nam znamenüje adventni čas pa božič. »Vsi vernicke mate veliko nalogo, držite za rokau svoje siné, hčerke pa vnuke! Molite z njimi, idite k meši z njimi, srečajte se z Jezušom! Aj tak baude najvejšo veselje na božič. Po tistim leko gejte, pigete pa dar davate ednomi drugomi.« Pri meši je spejvo pevski zbor družstva, steroga vodi Vera Gašpar, na sintetizatorji nji je sprvajo Ciril Kozar, steri ovak vodi gorenjesenički zbor. Lepau so spejvali, se vidi, ka redno probajo.

Po meši smo poslušali Tamburaški zbor iz Nuskove. Oni so rejsan medgeneracijska skupina, pauleg starejši majo dosta mladi članov. Kak je pravla, njina voditeljica Nada Kisilak Vori, so vsi amaterji. Dapa mi, steri smo je poslušali, smo tau nej vpamet vzeli, ka so trno lepau igrali. Pesmi so bile primerne za adventni čas. Tak brodim, ka je ta pesem leko njina ars poetica: »O, pridi, prid i... Pridi zdaj v cerkev veselo/ da skupaj zapojemo vsi/ na strune srčno zaigramo/ saj to cerkev je v Nuskovi.«

Za zaključek njinoga koncerta smo vküp spejvali Sveto nauč v slovenskom in vogrskom jeziki. Po koncerti so ništrni gostje prejkдали dar, steroga so družtvi prinesli. Marija Kozar je prinesla našim članom nauvi CD od Sombotelski spominčic, Baug plati njej. Naše družtvo je pa sakalauvski županji prejkdalo božični okras, steroga naj denejo k svetlobnomi križi (fénykereszt).

V restavraciji Lipa nas je čakalo žmano pozno kosilo ali rana večerdja, geli smo tiste figice tö, stere so števanovski mlajši pomagali spečiti.

Vsakšo leto gorpozdravimo tiste naše člane, steri so starejši od 75 lejt, zdaj nji mamö 34 v družtvi. Tau je lejpa šega, vej pa uni so nam leko za példo, oni so dojdjali fundament našoga

družtva. Pozdravili so nji Metka Lajnsček, Erika Köleš Kiss, Andrea Kovács pa Klara Fodor z bejlimi klinčeci pa s kupico šanpanjcom, želeli so njim eške dosta zdravi lejt. S svojo muziko

in po svetu, slovenske zagovornice Erike Köleš Kiss pa od Slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves.

Zahvalimo se predsednici Klari Fodor, ka se je cejlo leto trüdi-

Sveto mešo je slüžo dühovnik Lojze Kozar, steroga je v slovenskom geziki pozdravo varaški župnik Imre Bodorkös

božični svetkov. Letos je bilau tau srečanje 24. novembra v Slovenskom daumi v Monoštri. Predsednica našoga družtva Klara Fodor je s toplimi rečami pozdravila naše goste in vse člane. Pravla je, ka andvent

sednica Slovenske zveze Andrea Kovács, županja Sakalovec Valerija Rogan, predsednica sombotelske slovenske samouprave Marija Kozar, predstavniki DU Murska Sobota in Puconci in predstavnik Družtva Tromejnik

Dvorana je bila puna, med penzionisti števanovski mlajši, s sterimi vküper majo več delavnic

že kloncka na dveraj, zatok se mi tö pripravlamo na božične svetke. Mlajši števanovke šaule so vküper z našimi penzionistkami že pekli medene figice na števanovski fari. V Monoštri mo pa delali božične okraske za na grobe pa staule s pomočjauv Marte Šteimetz.

Na našo srečanje je 138 lidi prišlo, pozvali smo 142. Dvorana je sploj puna gratala, rejdko je videti v njej tak dosta lidi.

Radi smo bili, ka so našo prireditvev počastili s svojo nav-

iz Monoštra.

Srečanje smo začnili s slovenskov svetov mešov. Pred začetkom meše je varaški dühovnik Imre Bodorkos v slovenskom geziki pozdravo nas vernicke pa gospauda Lojzeta Kozara. Za nas je tau velka radost gé, ka so med nas prišli pa poštüjejo naš jezik, našo tradicijo pa našo vöro.

Odranski župnik Lojze Kozar (kak oni najraj zasé pravijo, vej so pa oni škofovski vikar soboške pušpekije tö) so mešo

Pri sveti meši je spejvo zbor družtva, steroga vči Vera Gašpar, sprvajo nji je Ciril Kozar

nji je pozdravo Trio Vetrnica tö, vsi vküper smo njim pa spejvali »Kelko kaplic, telko lejt ...«

V družtvi mamö dosta starejši članov, prav zato zovemo pa čakamo mlade penzioniste. Pridite, glasite se, naj mi tö bole pomlajeni baudemo.

Trio Vetrnica je potejm igro

la za nas pa dobre programe vküpostavila. Vejmo, ka bi sama tau nej mogla narediti, če bi nej mejla takšno flajnsno, vrlo predsedstvo, oni so gedro našoga družtva, povežejo vodstvo pa članstvo. Baug plati za njino delo tö. Hvala gospaudi Kozari za lejpo mešo. Naš pevski zbor

Tamburaški zbor iz Nuskove

poznane pesmi, eni so plesali, drugi smo pa meli priliko za pogučavanje. Dosta pauze v muziki nej bilau, vej pa naš stari znanec Lajči Nemeč je flajnsno igro do konca srečanja.

Fajn, lejpi zadvečerek smo doživeli. Od leta do leta več programov mamö, za tau se leko zahvalimo našim sponzorom tö. Finančno pomauč smo dobili od: Fundacije Gábor Bethlen, Urada za Slovence v zamejstvu

se je s pomačjov Vere Gašpar dosta nauvi pesmi navčo, »glasbeni babice pa dejdeki« so lejpi bili v nauvom gvanti, steroga so dobili za nastop.

Vsakšomi se lepau zahvalimo, steri ste nam lejpi den napravili, ste prišli na našo srečanje. Dobro smo se (po)čütüli, v düši smo že božič meli.

Margita Čuk
članica družtva
foto: M. Čuk in M. Sukič

PREKMURJE

Den Rudolfa Maistra

Den Rudolfa Maistra je v Sloveniji državni svetek v spomin na 23. november leta 1918, gda je general Maister s svojimi sodaki razorožo nenško varnostno stražo in prejkvzeu sondačko oblast v Maribori. General Rudolf Maister (1874-1934) je ob konci prve svetovne bojne, po razpadi avstro-ogrske monarhije, prva v Maribori, po tistom pa ške na širšem štajerskom območji uveljavio ljudsko volo in dosegno, ka je velki tau slovenskoga narodnostnoga in govornoga območja Štajerske in Koroške prišo pod slovensko oziroma jugoslovansko upravo.

Državno slavje ob letošnjom dnevi Rudolfa Maistra je bilou v Gledališči Park v Murski Soboti. Savnostni guč je meu predsednik državnoga zbora Dejan Židan. »Gnesden je marsikomi tau, ka je Maribor z okolico slovenski, samo po sebi umevno. Zato je ške telko bole fontoško, ka se na batrivnost, domoljubje in odločnost Rudolfa Maistra s soborci vestno opominjamo in se jim z vso hvaležnostjo valodavamo pa se jih spominjamo,« je ške cujda Dejan Židan. Ob tom bi se morali po njegovi rečaj tüdi pitati »ka vsakši od nas vsakši den prispeva k baukši družbi in ali smo gnes vredni velikih del naših starcov.«

Zbrane v prepuni dvorani je pozdravila tüdi predsednica Zveze društev general Maister Lučka Lazarev Šerbec in pravla, ka je »Rudolf Maister brano našo deželo z orožjom pa tüdi s pesmimi, pri sterih se je razkrivala njegova pesniška duša in domoljubje«. Režiser in producent proslave, stera je mela naslov Maister-general in poet, je biu gledališki igralec Dario Varga, organizator pa je bilou Prekmursko društvo Generala Maistra. V kulturnom programi so se notpokazali osnovnošolci prekmurskih osnovnih šol, steri so na špajsen način v prekmurščini predstavili značilnosti Prekmurja.

Silva Eöry

Mladi pa starejši, domanji Slovenci pa Porabci

Penzionisti Drüštva porabski slovenski penzionistov smo zdaj djeseni dobili pozvanje od Osnovne šaule Kuzma, etak smo letos pá leko svojo kompjutersko znanje bole poglobili.

19. pa 21. novembra smo s

kejpaj na velko vse pokazo tü. Vse smo vösprubali, ka kak funkcionira, potistim smo pa pisali tekst,. dobili smo hibaško/napačno pisanja za vöpopravlati. Pozvanje smo si mogli vözbroditi pa napisati svojim padašom.

Porabski udeleženci pred kuzmiško šaulo

števanovskimi šaularami 7. klasa pa z domanjimi mlajši ustvaurili meddržavni medgeneracijski razred. Že prvi den so nas tak goraprijali kak mlajše, steri prvi klas začnejo. Socialna pedagoginja, lerenca Suzana Farič je nas že čakala na dvauri, kak stare znance nas nota sprvajala, v šauli vse pokazala, po pozdravi nam nota pokazala svoje kolege pa vse taraztolmačila, ka nas čaka dva dni. Dobili smo vrloga školnika, pravoga mojstra za delo s kompjuteri Bojana, steri si je čedno vözbrodo, kak aj nam pomaga pobaugšati našo delo na računalniki. Dosta nam je pomagao s tejm tü, ka nam je v prejkmurskoj rejči tü tolmačo. Kakoli ka delamo na kompjuteri, eni menje, drügi več, nam vsejm je prav prišlo ponauviti znanje pa računalniški gezik v slovenskoj rejči. Školnik Bojan nam najprvim taraztolmačo, kakšne gumbe mammo na tipkovnici, stero zakoj pa kak nücamo, gdé ka najdemo. Fejs nas opozauro na tau, zakoj pa kak trbej na gausta shranjüvati na kompjuteri, ka smo napravjali ali dobili. Vse tau nam nej samo tolmačo, liki s projektorom v

Na drügi den smo se pa spravlati z e-mail poštov, kak trbej svoj atrejs naprajti, pisati sporočilo pa pošto pošilati, vcuj djasti kejpe ali vsefale drügo. Kak nücamo internet, na koj moramo paziti, gda kejpe dola djemlemo, kakšne pravice so, kak aj branijo stariške svoje mlajše, aj je stoj ne mora na kaj lagvo nanjé vzeti. Kak je leko dober padaš nam računalnik, za koj se je dobro razmeti na delo s kompjuteri pa eške dosta vse kaj nam pripovejdo, tanače dau naš školnik. Zvöjn školnika smo meli lerenca Majo Zrim pa male školnike tü, steri v malom prsti majo tau znanje, so z veseldjom pomagali nam starejšim. Rejdko dobro smo leko vküper delati z njimi, vidlo se, ka so mlajši v tau šauli vcuj navčeni delati na kompjuteri s starejšimi lidami.

No, zvöjn včenjé smo zavolé meli čas se družiti, spoznavati tü pri malici pa obedi, najbolje z lerecami, ka je fejs fontoško. Za velko poštenjé smo vzeli, ka je eške ravnateljica Jasminka Krpič tü mejla čas se z nami spravlati, prijazno pogučavati. Za zaključek naše medgeneracijske delavnice s kom-

pjuteri „Simbioza“, so nas z lejpim kulturnim programom presenetili mlajši, lerenca Suzana Farič, stera je té projekt v rokej mejla, se lepau zahvalila vsejm vküper za tau uspešno delo, srečanja, ravnateljica je pa nam raztalala priznanje, ka smo tau šolo opravili. Kak smo se dobro čutili, kak smo

penzionistom, steri so se podali za tau delo, ka nam je za velki asek, Anici Dončec, Margiti Čuk, Marijani Fodor, Iluški Dončec, Hugi Meggyes, Mariji Daniel, Mariji Kürnyek, Ferini Bajzeki, steri je biu naš šofer tü. V imeni vsej nas se trno lepau zahvalimo za vse trüde, za odlično pripravleno šaulo, za

Gostje pa gostitelji so se dobro razmeli

bili zadovolni z enim drüгим, tau tü kaže, ka si že zmišlavamo o tejm, kak, v kakšnoj formi mo leko delati vküper mladi pa starejši drügo leto. Radi smo, ka smo z domanjimi števanovskimi mlajši, lerecami, Anico Szalai in Metko Perger, pa ravnateljico Agico Holec tü leko vküper doživeli tau lejpo druženje. Hvala vsejm našim

vse skrbi pa prijazno druženje ravnateljici Jasminki Krpič, Suzani Farič, Bojani Ošlaji, Maji Zrim pa višji svetovalki v porabski šaulaj Valeriji Perger, stera nam je z veseldjom bila maust, organizatorka.

*Klara Fodor
predsednica DU
kejpi: Maja Zrim*

Porabski trio v Sodišincih

Na povabilo glasbene skupine Vinski bratje je Porabski trio Zveze Slovencev na Madžarskem (Babi Fodor, Ferenc Sütö in Stan-ko Črnko) prvič nastopil na Srečanju ljudskih godcev in pevcev v Sodišincih, ki so ga organizirali z naslovom »Po našon lejpon Prekmurje«.

OSNOVNA ŠOLA JOŽEFA KOŠIČA V SODELOVANJU Z OSNOVNO ŠOLO GRAD

Meddržavna sodelovanja.

Sosedska povezovanja.

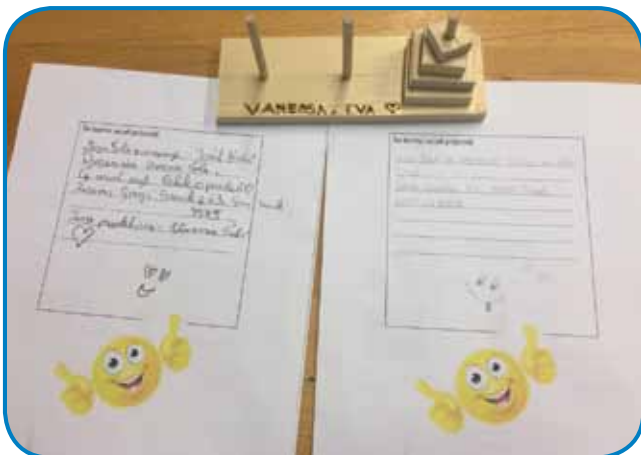
Z učenci 6. razreda in učenko 5. razreda smo se 13. novembra ob 8. 00 odpravili na Osnovno šolo Grad.

Po zajtrku smo spoznali nove prijatelje. Učenci so se podali tehničnim izzivom naproti. Hanajski stolp je v jezikovno mešanih dvojicah rasel in dorasel v tekmovalni izdelek.

Z učenci smo težko pričakovali ta dan. Sramežljivo smo stopili v šolo. S prijateljem in novo izkušnjo več smo odkorakali iz nje. Pomahali smo deževnemu Prekmurju v slovo in v meglo odeti pozdravili porabsko kotlino.

Do naslednjič!

Valentina Novak

OBISK Grad

Bili smo z avtobusom na Grad.
 Ko smo prišli, smo delali naprave.
 Tam smo izdelovali eno igro.
 Učenci učence / učitelj je dobil za en par.
 Značali smo delati. Najbolj smo dobili eno delo.
 Delali smo od 01:30 namet in smo si bili znan.
 Bili pa smo se še malo pogovarjali.
 Dobili smo tudi knjigo.
 Dobili smo tudi puding.
 Mamo smo se igrale v letalnici.
 Ljudke smo igrale v igrah ali knjigo.
 Dan je minel in zé smo mogli iti domov.

Vanessa Sulis

OBISK Grad, 13. November 2019

13. novembra smo zjutraj ob 8:10 šli za Slovenijo. Peljali smo se z mini avtobusom. Šola pri Gradu je velika, lepa. Na šoli imajo akvarij. Bilo je veliko otrok. Šola pri Gradu obkroži okrog 100 učencev. Bili smo v učilnica za tehniko. Tam je bilo veliko orodja. Z nami je bil učitelj Karli (Karci). Spoznal sem učence 6. razred. Z nami so bili: Sven, Zlatica, Anjaša, Glorija, Miša in Eva. Delali smo v parih. Mame je bil s Svenom. Batar je bil z Anjašo. Julci je bila z Glorijo. Jurišer je bila z Mišo in Evino z Zlatico. Delali smo Hanajski stolp. Orodja, ki smo jih potrebovali so: svinčnik, ravnilo, nožič, ključ, žaga, vrtalnik, sveder, palica, diščica in brusilni stroj. Bilo je zelo lepo in zanimivo. Prijatelju Svenu sem dal svoj naslov. Upam, da mi bo pisal.

Mate Vajta

Pričakujemo Miklavža

Prihaja december in z njim tudi Miklavž. Otroci iz monoštrskega in sakalovskega vrta ga že nestrpnost pričakujejo.

Učimo se pesmice in deklamacije, s katerimi ga bomo razveselili in vsak dan na koledarju odštevamo dneve do njegovega prihoda. Veliko časa namenjamo ustvarjanju, okraševanju igralnice, poslušanju pesmic, plesu ob pesmici Jelenček Rudolf in različnim igram, kot so Miklavževa brada, Miklavž in jelenčki ter Miklavž in nagajivi škrtat.

Otroci so motivirani in pridni.

Vzgojiteljica asistentka
Romana Trafela

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Kontrolirajo prodajo drv

Letos je štiri lehta tauma, ka so začnili kontrolirati traktore pa kamione, steri drva vozijo, pa tau nej samo po glavni cestaj, liki po vasaj tō. Cilj je tau, aj se tista drva, stera kradnejo, brezi računa odavajo ali po črnem sejkajo, ne morejo odati, zato ka tau so tisti prodajalci, steri največkrat znorijo kúpce. Gda se drva odajo pa se pejnze prejkdajo, največkrat brezi računa, pa prodajalec odide, te kúpci vpamet vzemejo, ka so nej taše drva dobili, kak so je prištōlali ali so menje drv dobili. Samo te več nika ne moremo, zato ka nej telefonske številke nejma-mo, nej računa, prodajalec pa tamine kak kamfor.

Lüstvo največkrat zato kipüje od tej lidaj pa od taši firm, ka tej dosta falejše cejne majo. Pa nej samo zato, ka ne dajo računa, liki zato tü, ka kvaliteta je nej taša, kak bi mogla biti. Pristojni organ, steri drva kontrolira po cejlj Evropi, na Madžarskom pa v Železni županiji tō, se zové EUTR. Te par lejt se je dosta spremani-lo na trgu lesa, dapa k taumi je trbelo tau, ka se na poštiji v zelenom gvanti večkrat pokažejo pa štrafajo. Tiste firme, pri steri je kaj nej bilau vredi, so poštrafali pa je goradjali na internet na črno listo. S tejm, ka so tak fejt začnili kontrolirati drva, je vsigdar menje tisti tō, steri drva kradnejo, zato ka brezi papirov je odati ne morejo. Gda EUTR stavi en traktor ali kamion, te šofer mora pokazati papire, v steri je dovoljenje za sejkanje lesa, ime prodajalca pa dovoljenje za prevoz. Če s tauga ka koli fali, drva tadale pelati ma več ne pistijo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

70 let Narodnega sveta koroških Slovencev

V Pliberku na avstrijskem Koroškem je potekala slovesnost ob 70. obletnici ustanovitve ene izmed krovnih organizacij koroških Slovencev, Narodnega sveta koroških Slovencev. Zbrane je nagovoril tudi predsednik slovenske vlade Marjan Šarec, ki je spomnil, da tam živenci Slovenci niso gostje, ampak »smo vsi del enega naroda, ki so ga v preteklosti ločevali meja, zgodovina ter takšni in drugačni dogodki, vendar smo danes simbolno in dejansko združeni v Evropski uniji.« Ko je Slovenija vstopila v družino narodov EU, je bilo to pomembno tudi za Slovence na obeh straneh meje, je še poudaril Šarec. Na prireditvi v kulturnem domu v Pliberku, ki je potekala v spomin na ustanovitev NSKS, katerega vloga je bila ohranjati in negovati slovensko identiteto, jezik, kulturo in dediščino v Avstriji, je premier omenil številna prizadevanja naših prednikov, ki so se trudili za ohranitev slovenskega jezika in za to, da bi bila slovenska duša in srce vedno priznana, skrivanje pripadnosti pa ne bi bilo potrebno.

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je bil ustanovljen 28. junija leta 1949. Prvi predsednik je bil ustanovni član organizacije Joško Tischler, zdaj pa ga vodi Valentin Inzko, ki si želi, da bi NSKS v prihodnosti postal bolj ustvarjal in se na novo pozicioniral, tudi z novimi prijemi. Najvišje telo odločanja v NSKS, ki se zavzema za pravice narodne skupnosti na podlagi mednarodnih in meddržavnih pogodb, konvencij, načel in priporočil o varstvu človekovih pravic, še zlasti pa na podlagi avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, je Zbor narodnih predstavnikov, ki ga sestavlja 48 neposredno izvoljenih poslancev in poslank s celotnega dvojezičnega ozemlja na avstrijskem Koroškem.

Nove publikacije

FRANCI JUST: PREKMURSKI PISATELJSKI PROSTORI

Prekmurski pisateljski prostori umetnostnega zgodovinarja Francija Justa so izšli v okviru projekta Zavoda za kulturo in turizem Beltinci *Na valovih besed in glasbe – Prekmurje 2019* v programu obeleževanja 100. obletnice priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Publikacijo lahko uvrstimo v projekt *Slovenska pisateljska pot*, ki jo je leta 2016 na pobudo Igorja Likarja (in o kateri smo pisali tudi v Porabju) zasnovala Komisija za kulturno dediščino Društva slovenskih pisateljev kot kulturno-varstveni, književno-pedagoški in literarno-promocijski projekt (v katerem je sodeloval tudi Franci Just). Po zadnjih, okvirnih podatkih je v slovensko pisateljsko pot vključenih 160 pesnikov in pisateljev. Pot se začne na domačiji Miška Kranjca v Veliki Polani in nadaljuje po Sloveniji in zamejstvu.

Franci Just je naštel 60 avtorjev, ki so živeli v 31 krajih. Izven Prekmurja sta to Verica (Irena Barber) in Šurd (Števan Kuzmič in David Novak). Iz Porabja pogrešam Števanovce in Karla Krajcarja, ki sicer ni izvirni avtor, ampak izjemen zbiralec slovenskih pravljič, izdanih v treh knjigah, dveh v Budimpešti in eni v Ljubljani. Kar nekaj avtorjev je v publikaciji, ki so bili z izvirno literaturo povezani posredno, in prav je, da so omenjeni.

Avtor v uvodnem prispevku omeni, da je v svetu veliko literarnih poti, »ki vodijo po prostorih nacionalnih književnosti, tudi takšnih, ki povezujejo. Prekmurska pisateljska pot (še) ne obstaja. Obstajajo pa hiše, v katerih so se prekmurski pisatelji rodili ali v njih ustvarjali, in obstajajo ljudje, ki se jim ob njih želijo pokloniti; v okoljih kjer so pisatelji živeli in delovali, obstajajo pripovedi in pričevanja, morda tudi legende o njih, in obstajajo ljudje, ki jih želijo slišati; obstajajo zgodbe o njih in obstajajo njihove zgodbe; obstajajo kraji in prostori, ki so jih pisatelji upodobili v svojih delih, in obstajajo ljudje, ki želijo te kraje in prostore zaradi slikovitosti ali globine njihove upodobitve doživeti neposredno.«

Vsekakor kaže podpreti, da bi to, kar je v knjižici in še kaj »bilo mogoče oblikovati v skupno zgodbo in to zgodbo predstaviti širši javnosti, ter iz prepričanja, da bi bilo to vredno in koristno storiti, je nastala ta knjižica.« Kajti najpogosteje je tako, da ko pesnik ali pisatelj (pa tudi drugi umetnik) umre, se sliši, kaj vse v njegov spomin bodo naredili, potlej pa se sčasoma nanj pozabi, lahko pa tudi ne. V mislih imam kolega in prijatelja Milana

Vincetiča. Nekaj dni po tem, ko smo se tega čudovitega jesenskega dne (2. oktober 2017) od Milana na stanjevskem pokopališču poslovili, je bilo slišati kar nekaj idej, kako z njegovo hišo (ki je zdaj naprodaj)

ali s spominsko ploščo in spominsko sobo s knjižnico v kulturnem domu, prvi zgradbi ob hiši, kjer se je rodil in do prezgodnje smrti ustvarjal. Pisatelji smo mu pripravili v Pokrajinski in študijski knjižnici spominski večer, zdaj sta mimo dve leti od smrti, in ... je ta dobrohoten, »opomin« in vzpodbuda županu gornjepetrovske občine, da izpelje nekaj napovedanih predlogov: spominska soba s knjižnico, spominska plošča kot najbolj realni obeležji. Hišo pa naj lastniki kar prodajo, ne bi bilo lepo, če bi jo podrli. Res pa je, da je največji, enkratni spomenik Milanu Vincetiču v njegovih literarnih delih. Tega ni mogoče niti izbrisati niti prezreti ali pozabiti.

Franci Just opredeljuje, kdo sodi na Slovensko pisateljsko pot in kdo naj bi bil primernejši za regionalne in lokalne pisateljske poti (avtorji, ki niso odmevni v nacionalni književni kulturi). Ker prekmurski pisatelji do leta 1919 niso bili udeleženi v slovenski nacionalni književni izmenjavi, »njihova v prekmurskem knjižnem jeziku pisana dela pa so še kako prispevala k jezikovno-kulturni samobitnosti in etnični zavesti „ogrskih Slovencev“«. Zato je, pravi avtor, vsako spominsko obeležje, ki spominja nanje, upravičen izraz spoštovanja do njihovega dela in upravičen odraz kulturnega ponosa skupnosti. Po letu 1919 so se nove generacije pisateljev iz Prekmurja

vključile v slovenski jezikovno-kulturni prostor in sooblikovale sodobno slovensko književnost. »Preko petdeset avtorjev in avtoric je izdalo vsaj eno leposlovno knjigo, krepka deseterica od njih pa je ustvarila literarne opuse, brez katerih si sodobne slovenske književnosti ne moremo ne zamišljati in ne ustrezno premišljevati.«

Avtor vidi v raznolikem povezovanju duhovne dediščine možnost in priložnost za oblikovanje literarno doživljajskih zgodb, »ki spominska obeležja iz nemih pričevalcev oživijo v sogovornike in prebranim besedam pisateljev dodajo nove barve in tone. Iz takšnega povezovanja bi lahko nekoč nastala Prekmurska pisateljska pot kot regionalni del Slovenske pisateljske poti. V tem povezovanju vidim možnost za predstavitev prekmurskih literarnih prostorov širokemu krogu ljudi, razumem ga kot duhovni kapital, ki ga je mogoče ob dovoljšnji ambicioznosti in kreativnosti materializirati.«

Iz opisanega bi lahko nastal kulturni in literarni turizem. »Kulturni turizem temelji na želji ljudi, da bi se seznanili s kulturno dediščino na način, ki vključuje vse čute, in si tako pridobi čim več kulturnih izkušenj,« piše Franci Just. V spominu mi je obisk spomenika pod lipo in rojstne hiše Géze Gárdonyija (avtorja znamenitih *Zvezd nad Egrom*) v Egru, v neposredni bližini tamkajšnjega znamenitega gradu. Sicer pa v tem poglavju avtor omenja več primerov kulturnega turizma v Evropi, ko kulturni turist stavi na to, »da bo na potovanju deležen doživljajskega spoznanja, kar lahko zagotovijo v danem kontekstu vzpostavljeni odnosi in vključenost vseh čutov ... Za literarne zanesenjake na primer je pot v literarni kraj/pokrajino svojevrstno romanje in rojstne hiše pisateljev, njihovi kipi in spominske plošče so zanje literarne relikvije, ki se jih enostavno morajo „dotakniti“. V stiku z njimi se izoblikuje nov pomen, podoben religioznemu doživetju.« Sicer pa gre za Turizem spominskih obeležij, Turizem rojstnih hiš, Turizem literarnih pokrajin (v Sloveniji denimo *Levstikova pot/Popotovanje od Litije do Čateža ...*) in Turizem fantazijskih pokrajin/dežel, kot našteje raziskovalec literarnega turizma Nicola Watson v knjigi *The Literary Tourist* (2006).

(Slika na 1. strani: Lepo urejen »družinski grob« na stanjevskem pokopališču, kjer počiva Milan Vincetič, na kar opozarja tudi nekaj njegovih verzov.)

Tekst in foto: Ernest Ružič

Čudovitna krava

Inda svejta je stau eden grad, na šterom je živo eden gospaud, tak hüdi kak sam vrag. Vsega je več kak zavolé emo, depa biu je tak gladauven, ka ma je nikdar nika nej dojšlo, ka koli so ma pavri znosili na gradsko dvoriške. Té gospaud je emo ednoga lapca, šteri je že spoj stari biu. Cejlo svojo mladost je njau na tom gradi, gladauven gospaud ma je vöpotegno vse moči. Gda je eške mladi biu, je že pred suncom gorstano ino delo do trde noči. Tistoga ipa ga je gospaud válo, depa zdaj, gda je več nej biu za nüc, ga je šimfo pa psüvo. En den ma je pravo:

»Tačas, ka si delo, si leko djo z gradske sklejce. Zdaj si stari ino betežen, delati več ne moreš, lačen si pa eške itak kak vuk. Pri meni pa brezi dela nega gesti!«

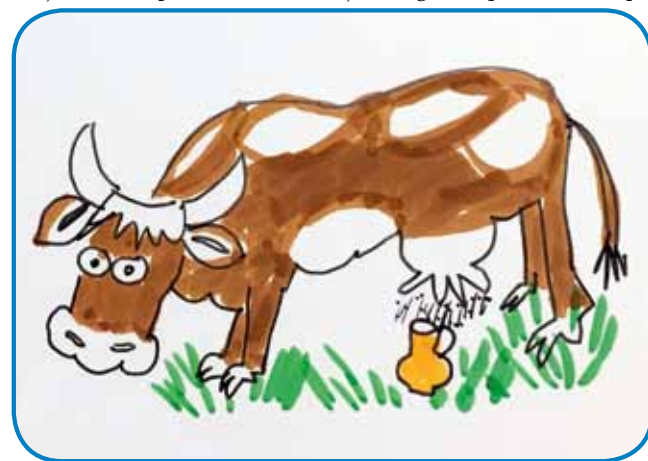
Tak je velo ino srmaka lapca vö z grada lüčo. Stari je odišo po svejti. Za stenauf grada si je z grmauvdja vrezó edno palco ino se napauto v šurki svejt. Njuga je nej emo, k šteroma bi leko üšo, samo žalost ga je sprevajala, gda je odišo kaudivat v tihinski svejt.

»Domanji brejg je najbolje zeleni,« pravi stara modrija. Tau je znau odpüščeni lapec tö, zatok se je napauto v krajino, gde je preživo svoja mlašeča lejta. Na pauti se je na njega spistila kmica, zatok se je odlaučo, ka prejk noči ostane v lesej. Pod edno staro bükev je dojlego ino zaspo.

Nej je prišla eške zordja, gda ga je zbidilo spejvanje. Gor je stano ino stau po prauti čistini, gde so vile plesale kolo ino spejvale, ka se je čülo do sausednjoga brega. Te je z gaušče vöskočo eden vuk ino prileto na srejšto čistine, gde so vile plesale. Dekle so

vrazmo zbejžale ino se skrile v zajtrašnoj meglej, samo najmlajša je dojstala. Že bi vuk skočo na njau, depa stari lapec ga je brž včesno s svojov palcov.

»Rejšo si mi žitek,« je pravla vila z bregauv. »Tau povejm svojoma oči, pa ti nikši dar

dá. Povej, ka škéš za lon!«

Lačen pa srmački lapec je velo: »Rad bi emo edno takšo kravo, štera bi mi telko mlejka davala, ka bi nikdar nej glád trpo.«

Ka si je želo, je daubo tö. Vila je füčnila s svojov srebrnov žveglauv ino s kmičnoga lesa je vöprišo sam vilinski krau. Za njim je pomalek stapala edna veuka šejkasta krava.

Vila je zaspejvala: »Čada, krava čudovitna, daj mi šticli, puni mlejka, puni šticli pa ške kaj, če ne pravim, 'dojde zdaj!'«

Pa gledaj! V šticli, šteroga je pod kravo sam vilinski krau postavó, je steklo telko mlejka, ka so se ga do sitoga napili vila, lapec pa krau. Mlejko pa bi eške dale teklo v šticli, če bi vila nej spejvala: »Čada, krava čudovitna, dosta mlejka dala si, malo odpočini si!« Eške samo te je mlejko enjalo tečti. Krava je mükala ino se začnila pasti na mladoj travi.

Vilinski krau ino vila sta preminaula, lapci pa sta ostala krava pa čudovitni šticli. Gda koli je biu po tistom lačen ali

žeden, je tazaspejvo čudovitno nauto ino krava ma je dala mlejka, kelko si je želo. Za čudovitno kravo ino vilinski šticli je zvódo gladauven gradski gospaud tö. Poslo je svoje lapce v dolino ino jim zapovódo, aj staroga zgrabijo ino ga vküper s kravov pa

bi mogo gospaud spejvati: »Čada, krava čudovitna, dosta mlejka dala si, malo odpočini si!«

Tau nauto pa je nej znau, vej pa go ma je stari lapec nej ovado. Mlejko je teklo pa teklo, gospaud pa je kravo v banjü sinjavo ino se drau:

»Dojde zdaj! Dojde, krava! Dojde, krava!«

Depa te rejči so nej taprave bilé, zatok je krava eške dale davala mlejko tačas, ka ga je že telko bilau v štali, ka je segnilo do kaulen gospauda. Sledik pa je mlejčna povauden tak narasla, ka je segnila do lamp gospauda. Požero ga je pa piu, vej je pa brodo, ka leko mlejko prauti spigé. Mlejka pa je bilau vsikdar več pa več, tak se je hüdi gospaud v njem zaledjau.

Mlejčna povauden je oprla štaline dveri, tak se je leko čudovitna krava napautila v dolino, gde go je stari lapec najšo. Tisti go je odpelo v svojo štalo ino go privezo pred djasli. Od tistoga mau je vsikdar zavolé mlejka emo.

Po njegovj smrti je čudovitna krava preminaula, što vej, kama. Srečen bau tisti, šteri go najde!

Na domanjó rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

... DO MADŽARSKE

Pred Parlamentom so postavili jelko države

26. novembra so v Budimpešti pred stavbo madžarskega Parlamenta – kot vsako leto – postavili orjaško jelko, ki jo imenujejo božična jelka države. Srebrna jelka je visoka kakih 20 metrov, premer debla je 70 cm, njena teža je približno 8 ton. Jelko je podarila gospa iz Veszpréma Irma Trombitás Rába. Postavili so jo gasilci, trg pred parlamentom bo krasila do 6. januarja.

Državni sekretar na avdienci pri papežu

Državni sekretar za narodnostne in verske zadeve v Uradu premiera Miklós Soltész se je 27. novembra udeležil tedenske splošne avdiencie pri papežu Frančišku. Po tem se je osebno srečal s papežem in mu izročil darilo, album, v katerem so predstavljene cerkve, ki so bile obnovljene s podporo madžarske vlade. Po mnenju Soltésza vlada lahko prispeva h graditvi civilizacije ljubezni in miru s tem, da podpira krščanske skupnosti. Izpostavil je, da vlada daje velik poudarek obnovitvi cerkva, opravljanju javnih nalog cerkve in podpiranju družin. Državni sekretar je poudaril tudi to, da se je ta politika že obrestovala, saj je v zadnjih letih naraslo število porok in se zmanjšalo število splavov ter ločitev. »Varujte življenje in družine,« je odgovoril papež Frančišek, ki ga je državni sekretar seznanil tudi s pripravami na Mednarodni evharistični kongres v Budimpešti.

Tožilstvo predlaga devet let zapora

Tožilstvo predlaga devet let zapora za kapitana ladje za križarjanje Viking Sigyn, ki je 29. maja trčila v manjšo turistično ladjo, na kateri je potovalo 33 južnokorejskih turistov in dva člana posadke. V nesreči je umrlo 27 ljudi, truplo enega južnokorejskega turista še do danes pogrešajo, rešiti je uspelo le 7 turistov. Predlog tožilstva je 9 let zapora in dodatnih devet let odvzema dovoljenja za plovbo, v kolikor kapitan, ki je ukrajinski državljan, prizna svojo krivdo in odstopi od obravnave.

Slovenska maša bo:

8. decembra

ob 14.00 uri

v kapeli

v Slovenski vesi!

ZA DVA DNI JE NEJ BILAU VREJDNO DOMAU PRIDTI

Šandora Holeca iz Števanovec dosta lüstva pozna, nej samo zato, ka so župan bili, liki zato tū, ka v židanoj fabriki so delali, stera je edna najvejša fabrika bila v Vاراši. Velko kaštulo kejpov so naprej vzeli, gda so mi pokazali pa prejk kejpov so tapralji svojo življenje. Rejsan so dosta kejpov meli, depa bola že samo iz tistoga časa, gda so se oženili. Kak so mi pripovedali, prvin so bola rejdko tjepe delali, najbolje samo na pokapanji pa te, gda so se ženili. Tau tō isti-

Šandor Holec je biu osem lejt župan

napralji, zato ka prvin so najbolj samo te slikali, gda

tak brž je ne najde, drūgi so pa doma ostali v rojstnom rami.«

- *Vi ste v Otkovci bili doma, nej?*

»Tam na tistom tali, steroga tak zovejo, ka Rigo bregj, tam smo mi bili doma, tam je moj rojstni ram. Gda smo gorazrasli, vsakši je kraj od dauma ūšo, pa gda so stariške tapomrli, te smo ram tū odali, zdaj niši Peštarge živijo v njem.«

- *Kelko mlajšov je vas bilau?*

»Nas je osem bilau, s tauga pet pojbov pa tri dekle, depa zdaj že samo štirje živemo.«

- *Dva tašiva tjejpja smo zato najšli, gde ste vi tō dolavzeti še pred tistim, ka ste se oženili, tau sta tistiva, da ste regruti pa sodak bili.*

»Tōj, gde smo dolavzeti dja, Šolin Joška, Kmetin pa drūgi kak regruti že tō samo trdjé živemo. Depa tau so nej samo iz Števanovec bili, bejo je eden iz Andovec tō, on se je Mešič zvau.«

- *Sto so té dekle pred vami?*

»Edna je med njimi moja žena.«

- *Vi ste te že oženjeni bili?*

»Gda sem dja rutjivo, te sem dja že dva deteta emo, tak ka nej mi je vseedno bilau, sploj pa te, gda sem zvedo, ka me na drūgi tau rosaga odpelajo. Mene je na dva dni nej bilau

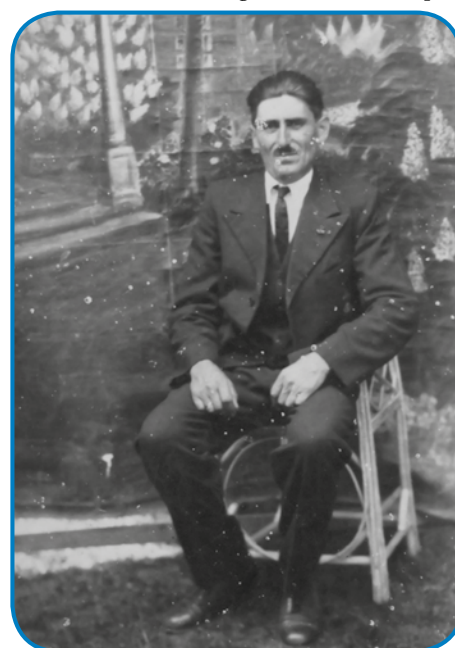
- *Gde ste delali potistim, ka ste dolazaslōžili sodačko?*

»Najprvin sem v ciglence delo, potistim sem na avtobusi bejo kalauz (sprevodnik), šestdesetsedmoga leta

mom, gde je cejla družina dolavzeta?

»Tau je šestdesetsedmoga moglo biti, gda smo že ram zozidali. Nej je leko delo bilau, dapa itak lažej si zido

kak gnesden, gda je taši nauri zakon, ka eden drūgoma ne more pomagati, samo firma ti leko ram zida. Prvin smo s tejm sploj dosta leko prišparali, eden drūgoma smo pomogli pa tau je nej trbelo vōplačati. Tau je tō lažej bilau, ka če si od banke pejnaze goravzejo, tiste si naletje, v deseti lejtaj leko

Oče je tō visiki človek biu, več kak stau kil je vago, dapa ta se nej poznalo na njem

Regruti, Šanji bači na srejdi, pred njim njegva žena Elza

Po narodnostnom dnevi v števanovskom tabori

na, ka gda človek kaj najbolje išče, te gvūšno, ka ne najde.

- *Šanji bači eden najstarejši tjejp, ka smo v škatūli najšli, je tisti, de eden velki moški sedijo na stauci, sto so tau?*

»Tau je eden stari tjejp, tau je moj oča, doma pred ramom je dolavzeti. Mi mlajši smo vsi od njega erbali tau, ka smo tak visiki. Moj oča je več kak stau kil vago, depa tau se je na njem nej vidlo. Leta 1900 se je naraudo, pa gda je osemdesetštiri lejt star bejo, leta 1984, je mrau. Ne vejm, kakša prilika bejla, ka so tjejp

Mlada družina pred nauvim ramom

bi pravo, ka sploj nika smo nej najšli.

»Nika so, samo človek zdaj

vrejdno domau pridti od tistec, zato ka en den sem se domau vozo pa en den nazaj.«

sem pa v židano fabriko odišo. Gda so me izvolili, te sem pa osem lejt župan bejo. Gda sem dva mandata dolapotejno, te sem še edno leto delo pa te leta devetdesetsedmoga sem v penzijo odišo.«

- *Je eden taši kejp, de cigle kladete, tau je te bilau, gda ste ram zidali?*

»Nej, te tjejp so te napravli, gda je v židanoj fabriki naš brigad nika razmetavo, niši stari ram. Tašo delo so največkrat na soboto djali pa tau so te tak zvali, ka „komuništa sombat“.«

- *Tau je pred vašim ra-*

nazajplačo. Zdaj, če sploj nika pejnaz nejmaš, te v cejlom življenji samo dug maš pa ga nazajplačivaš, gda se ga rejšiš, te si pa že tak stari grato.«

- *Prvin ste zato tō nej vsigdar delali, pa tau se vidi na taum kejpji tō, gde je tau bilau?*

»Tau je v tabora bilau, če dobro vejm, na narodnostnom dnevi s padašami pidjemo. Te smo še bola vtjūpodli, pili pa pripovedjali, nej je bilau taše nevoštjenosti, kak je tau gnesden.«

Karči Holec

»Ustvarjalci so idealne pogoje izkoristili do optimuma«

V eni od naših prejšnjih števil smo poročali o nedavnem odprtju razstave del 18. Monoštrske mednarodne likovne kolonije v razstavnem prostoru Slovenskega doma. Pred dogodkom in po njem smo se pogovarjali z nekaterimi osebami, ki so imele ključne vloge pri nastanku in ovrednotenju stvaritev.

Župan Mestne občine Monošter, gospod Gábor Huszár, likovne kolonije potekajo že vrsto let s podporo občine, ki jo vodite. Zakaj ste se pred leti odločili, da boste pristopili k prirejanju umetniških srečanj?

»Za nas je bilo to povsem samo-umevno, ni bilo niti vprašanje, saj je podpiranje umetnosti naloga in dolžnost vodstva vsakega mesta. Če se ozremo nazaj v preteklost, je izražala beseda 'mecenatura' prav to: premožni ljudje ali voditelji skupnosti so nudili pomoč umetnikom. Kajti predstavljanje vrednosti nekega mesta preko umetnosti je najbolj preprosti marketing, nobena druga dejavnost ne ponese enostavneje in ceneje slovesa nekega naselja po svetu.«

- Večina ustvarjalcev je v Monošter prišla iz Slovenije oziroma iz držav, kjer živijo Slovenci. Bilo pa je kar nekaj umetnikov tudi iz drugih predelov države oziroma iz madžarskega zamejstva. Je postala kolonija prepoznavna v srednjeevropskem prostoru?

»V preteklih 18. letih so k nam prišli umetniki skoraj z vseh koncev sveta in tako s seboj odnesli glas o gostoljubnosti, ki jo poskušamo v tistih desetih dneh s srcem in dušo izkazovati povabljenim umetnikom. Odzivi so zelo dobrodošli, še posebej tisti s politične sfere, kadar nas na primer pohvalijo: 'Gospod župan, slišali smo za vaše plemenito prizadevanje, veseli smo, da tako razmišljate v Monoštru'. To poskušamo tudi nadaljevati.«

- Omenili ste načrte za ustanovitev kulturno-umetniškega središča v samem centru Monoštra. Bo politisoč vrhunskih stvaritev z domačih likovnih kolonij končno dobilo svoje dostojno mesto?

»Naša stara želja je ustanovitev galerije ali predstavitevni prostorov v Monoštru, kjer bi lahko bila razstavljena dela iz preteklih skoraj dveh desetletij. Jasno pa je, da projekta

pred dobrimi dvajsetimi leti. Naš takratni direktor Franc Gerič in takratni predsednik Slovenske zveze Jože Hirnök sta bila pobudnika tega projekta, ki se je do danes izkazal za odlično idejo. Kolonija se je prijela, skozi vsa ta leta je v svoje okolje privabila eminentne kiparje, slikarje in grafike. To daje koloniji heterogenost in kvaliteto, ima torej dober nastavek za prihajajoča leta.

- Večkrat smo slišali, da je za ustvarjalce v Monoštru odlično poskrbljeno. Kakšni so odzivi njih samih?

»Zelo pozitivni, kajti le malo kje lahko najdemo kolonije, ki so na tako visokem nivoju - kar se tiče organizacije, izvedbe, nenazadnje tudi zaključnega dogodka v Slovenskem domu. Še več, vsako leto spremlja to kolonijo barvni katalog, v katerem je objavljena strokovna

umetnost ne pripada nekemu slogu, da nimamo jasnih trendov, ampak da štejejo osebne avtorske poetike. Za to sem dobila dodatno pojasnilo tudi v misli Vasilija Kandinskega, ki pravi, da 'so resnične umetnine, ki izžarevajo ustvarjalčevega duha in črpajo svojo moč in eksistenco iz umetnika samega'. Da je temu tako, dokazujejo vsa ta raznolika dela, ki predstavljajo dotik aktualnih dogodkov, dotik tega slikovitega okolja in vse tisto bogastvo, ki ga posameznik nosi v sebi. Razstava je tudi dokaz, kako bogata in raznolika je sodobna umetnost. Verjamem pa, da govori univerzalen jezik, da ne potrebuje prevodov, ampak potrebuje le nas, gledalce, ki z njo komuniciramo in v njej najdemo tudi tisto osebno sporočilo.

- V čem je pomen dejanja, ko umetnik izstopi iz lastnega okolja, da bi ustvarjal skupaj s kolegi?

»Umetnik običajno ustvarja v intimi svojega ateljejskega prostora, odmaknjen od zunanega sveta, zato so še toliko bolj pomembne kolonije, ta druženja, ti pogledi ven iz sebe, ta srečevanja s kolegi, izmenjave mnenj. Tudi ob tem se ostri osebna senzibiliteta posameznika, hkrati pa se tkejo prijateljske vezi. Tudi le-te v današnjem času, ko smo tako razčlovečeni, tako zaprti, zelo-zelo štejejo. Iz teh prijateljskih povezav, verjamem, da se bodo rodila tudi nadaljnja sodelovanja med posameznimi ustvarjalci. Tukaj je v tistih avgustovskih dneh nastalo res zelo veliko in tudi zelo kvalitetnih likovnih del. Zakaj? Zato, ker je posameznik tukaj imel edino skrb, edino delo: ustvarjati. Izraziti tisto, kar vidi, kar doživlja, kar čuti, za vse ostalo je bilo poskrbljeno. Atmosfera je bila prijetna in delavna in avtorji dokazujejo, da so te idealne ustvarjalne pogoje izkoristili do optimuma.«

-dm-

Umetniki in gostitelji na letošnji likovni koloniji

mesto iz lastnih sredstev ne bo moglo uresničiti, potrebujemo pomoč tako madžarske kakor slovenske vlade. Močno upam, da bo ustanovitev galerije ena od prioritarnih nalog v prihajajočih letih.«

Od vsega začetka je soorganizatorica monoštrskih likovnih kolonij Galerija-Muzej Lendava. O današnjem položaju umetniških srečanj v središču Porabja smo povprašali trenutnega direktorja lendavske kulturne ustanove.

- Gospod Dubravko Baumgartner, ali lahko rečemo, da je mednarodna likovna kolonija v Monoštru mlajša sestra kolonije v Lendavi? V čem vidite pomen tukajšnjih srečanj?

»Galerija-Muzej je organizatorica lendavskih kolonij že 48 let, želja po koloniji v Monoštru pa se je izkazala šele

Upamo, da bo mesto kolonijo podprlo še bolj kot do sedaj in v bodoče zagotovilo tudi stalno predstavitevno možnost v obliki galerije, ki bo vsa tukaj nastala dela prikazala tako meščanom kot turistom, ki zaidejo v mesto.«

- Bi takšna galerija povečala privlačnost Monoštra?

»Ustanovitev galerije bi dokazala, da mesto podpira tukajšnje umetniško dogajanje in da je mesto odprto za umetnost. Ta dodana vrednost bi privabila obiskovalce od drugod.«

- Kaj menite o kakovosti stvaritev, ki so v preteklih 18. letih tukaj nastale?

»Zbirka je eminentna. Kajti, kakor sem že poudaril, tukaj so se zbrali vrhunski ustvarjalci, ki niso priznani le v lastni državi ali lastnem miljeju, temveč širše, lahko rečemo, da so svetovno znani.«

ocena umetnostnega zgodovinarja, ki daje samemu projektu dodatno težo.«

Strokovno oceno o letošnji koloniji je podala umetnostna zgodovinarica iz osrednje Slovenije Anamarija Stibilj Šajn. Tudi njo smo povprašali o izkušnjah.

- Gospa umetnostna zgodovinarica, ali lahko potegnemo rdečo nit med posameznimi razstavljenimi stvaritvami?

»Na tej razstavi so predstavljena dela desetih ustvarjalcev različnih nacij, generacij, načinov in slogov likovnega ustvarjanja, in sicer osmih slikarjev in dveh kiparjev. Vsi ti avtorji dokazujejo, da so izjemno subtilni ustvarjalci, ki zajemajo iz svojih notranjih vsebin, ki čutijo prostor in njegove danosti, ki se pa zavedajo tudi zgodovine in širše kulture. Vse to se reflektira v njihovih delih. Čutimo, da danes

MED NJEGVIM KRALÜVANJOM JE ŽIVELA PRAVICA

Gda je krau *Ladislav V.* vmoriu *Lászlóna Hunyadina*, sta njegva mati pa stric rabuko zdignila. Bojna v rosagi je samo zavolo toga nej bole grauba gratala, ka je küga žitek od krala vzela. Dveji partiji sta se zgüčali, ka 16-lejtni *Matjaš Hunyadi* baude vogrski krau, šteroga so ja-

gmond emo. Matjaš je sploj zdigno porce, na leto je nutpaubro više pau miljauna zlati forintov. Telko penez so v Evropi samo francuski, španjolski pa burgundski krau meli, donk pa je bilau tau samo komaj polonje od bogastva osmanskoga sultana. Če ovak pogledne-

Beatrix Aragonška ino Matjaš Hunyadi - pripelala sta renesanso na budimski dvaur

nuara 1458 na peštarskom državnom djilejši vöodebali. Istina, ka je tam bilau 15 gezero sodakov Matjaša strica *Mihály Szilágyina* tö, donk pa je un grato prvi takši madžarski krau, šteri se je nej v ednoj kraleskoj držini naraudo. Ništerni baronge pa so kronali *Friderika III. Habsburškoga*, od šteroga je Matjaš samo za 80 gezero zlati forintov Sveto krono nazaj daubo. Obečati pa je mogo, ka če brezi siná mrgé, njegvi tronuš Habsburgi do-bijo.

Matjaš je že na začetki svojoga kralüvanja veuko mauč pokazo: vrazmo je zbiu baronske lige, svojoma strici je vkrajzveu mesto guvernera, na funkcije je postavlo male nemešnjake ali eške bole prausne lidi. (Kisnejši györski püšpek pa esztergomiški nadpüšpek *Tamás Bakócz* se je na priliko v paverskoj držini naraudo.) Zvün cerkveni velikašov pa mali nemešnjakov so na Matjaša strani stali varašanci tö. Pomalek je krau takšo mauč daubo, kakšo je pred njim samo Ži-

mo: törski rosag je emo na 800 gezero km² 10 miljaunov lüdi, Vogrska pa na 330 gezero km² samo kauli 3 miljaune lüstva.

Krau Matjaš je sto svoje prausne korenjé kompenzérati s kulturov. Njegva drüga žena *Beatrix Aragonška* je na kraleski dvaur z Italije pripelala na ducate arhitektov, kiparov, molarov pa pisatelov - ž njimi je na Vogrsko rejsan prišla renesančna kultura. Matjaš je dau v tom štiluši dale zidati grad v Budi pa Vi-segrádi, v etom drügom je po svetkaj prej eške s stüdenca vino teklo. Beatrix pa njeni lidgé so želejli s Panonije drügo Italijo napraviti.

Vogrski krau je v Požonji opro nauvo univerzo, zvün toga pa je na svojom dvauri v Budi edno knjižnico s kauli 2500 knjigami tö emo - več je je samo pri rimskom pápi bilau. Matjaš je nej samo vogrski, liki nemški, taljanski pa latinski tö gučo, najlepše njegve knige so se po dijačkoj rejči za kovrana »corvus« zvale »corvine«. Dvajsti lejt po tistom, ka je začno *Gutenberg*

na Nemškom druknivati, so v Budi v veštauki *Andrása Hessa* že štampali prvo vogrsko knigo - »Budimske kronike« v štiristau falataj.

Vsikdar več je bilau takši dijakov tö, šteri so se včili na domanji šaulaj pri klauštraj pa farofaj. Na konci 15. stoletja poznamo že 150 takši šaulino vejmo, ka se je mladina redno šaulala tak v slobaudni kraleski varašaj kak po trgaj (mezövárosok). Vekši tau dijakov se je eške itak za dühovnika včiu, depa vsikdar več pojbov se je odlaučilo za drüge meštrije tö, gratali so veški kantorge ali škonické.

Če rejsan je krau Matjaš vnaugo penez za kulturo dau, je eške dosta več aldüvo za obrambo grajnc pa sodačijo. Po zahodnoevropskoj pa osmanskoj minti je postavlo takzvani »črni šereg«, v šterom je oprvim slüžilo 6-8 gezero, kisnej pa celau 15 gezero najemnikov (zsoldosok). Med 32-lejtnim kralüvanjom Matjaša je komajbiu takši cajt, gda so njegvi plačani sodacke počivali.

Bilau je, gda je mogo djužno grajncu braniti, depa takšo tö, gda je sam vdaro v avstrijske pa češke krajine. Sultán *Mehmed II.* je po beogradskoj nevoli dugo nej prauti Vogrskomi kralestvi odo, je pa ednoga za drüгим prejkdjemau njegve balkanske vazalne rosage. Srbija je za več kak štiristau lejt prišla pod törski djarem, Vlaška ino Bosnija sta tö spadnili. Matjaš se je - nej kak liki njegvi oča - nej sto frontalno vküpvdariti z osmanskim neprijatelom. Dau je zozidati dvei liniji gradov na djugi kra-

lestva (végvárak), na štere so skrb meli pejški sodacke pa léki konjeniki. Prejdijen gradov na spaudnjoj Donavi je grato *Pál Kinizsi*, šteri je večkrat dojoblado törske šerege. Njegvo ime je gorostalo v ljudski pesmaj, kronikaj pa pripovejstaj - kak liki legenda o tom, gda je ednoga törskoga mrtveca med zobami držo ino tak pleso.

V drügom pravci je biu krau Matjaš dosta bole aktiven. V več bojnaj je prejkvzeu češke krajine Moravsko, Šlezijo pa

vili 70 kilomejterov na den, tak so leko v peti dnevaj z Bude v Beč prišli.

Matjaš je tomačo, ka se je zatok prauti Čehom pa Avstrijcom obrno, ka bi vekšo mauč emo prauti Törkom. Zgodovina pa je pokazala, ka se je tau nej prišikalo Žigmondi pa *Alberti* tö nej, če rejsan sta badva vsa tri kralestva prejkmeta. Ednoga vogrskoga krala s prausne držine so v Evropi nej steli za rimsko-nemškoga cesara meti, zatok so nemški volilni

Andreas Hess je leta 1473 nadruknilo prvo knigo na Vogrskom - tau je »Chronica Hungarorum«

Lužice, po tistom pa so ga katoličanjski Čehi za svojoga krala odebrali. Matjaš je sto rimsko-nemški cesar biti, depa drügi češki, polski pa avstrijski voditelji so sploj prauti toma bili. Zatok je vogrski krau - s trnok žmetnim bitjom - prejkvzeu Beč pa eden veuki tau Dolenje Avstrije, Štajerske pa Koroške.

Vogrski krau je svoj nauvi center v Beči napravo, šteroga je z Budov s poštnimi kočüji vküppovezo. Na vsakši 15-20 kilomejteraj so bile postaje, na šteraj so pautnike čakali friški konji pa kovači; lidgé na kočüji so meli platno nad glavauv pa vankiše na stolicaj. Matjaš je prauti konci svojoga žitka betežen grato, zatok se je - mesto s konjami - raj s kočüjom vozo. Njegvi kočiške so leko napra-

knezi odebrali siná Friderika III. *Maksimilijana Habsburškoga*.

Madžari držijo Matjaša za najveškoga vogrskoga krala - eške gnesnedén pripovejdajo legende pa pravlice o njem pa radi gučijo: »Matjaš je mrau, nega več pravice«. Té krau je obrano grajnce kralestva ino celau povekšo rosag; v kulturi pa je Vogrska nikdar nej tak blüzi Zahodnoj Evropi prišla kak liki v njegovom cajti. Če rejsan so med njegovim kralüvanjom porci sploj visiki bili pa je skoro vsikdar bojna divdjala, je bilau tisto zlati čas méra ino socialne pravičnosti. Zvün toga je biu Matjaš tisti krau, šteroma se je eške od slejdnjim posrečilo nazajdržati veuko osmansko povauden z djuga.

-dm-

PETEK, 06.12.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Zanimive snovi sodobnega sveta, britanska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 TV-izložba, 15.35 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.05 TV-izložba, 16.20 Osvežilna fronta: Spomin, oddaja za mladostnike, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Bacek Jon: Preplašeni Jon, risanka, 18.25 Na lepše, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 34. oddaja, 20.55 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Vse, kar ste želeli vedeti o seksu, ameriški film, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

PETEK, 06.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.45 Videotrak, 9.30 Slovenski magazin, 10.10 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.55 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 11.20 Pesmi Ferija Lainščka, 11.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 13.20 Lažnivi Kljukec, češki animirani film, 15.00 27. Dobrodelni Miklavžev koncert, 16.50 Divjina v srcu (VI.), britanska nadaljevanka, 17.40 Ema FREŠ, 17.50 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 18.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 20.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 21.45 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 23.10 Televizijski klub: Prazno gnezdo, 0.05 Zadnja beseda!, 0.50 Videotrak, 1.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 2.55 Info kanal

SOBOTA, 07.12.2019, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.25 Čist zares: Strip, 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 16.00 Nova dvajseta (II.): Sprana pistacija, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Bogoslužje vzhodnega obreda, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Zvezdniki, risanka, 18.50 Mandi: Škatla, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 35. oddaja, 20.55 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.20 MamaOčeSin, britanska nadaljevanka, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.45 Sedmi pečat: Thelma, koprodukcijski film, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo

SOBOTA, 07.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 5.10 Videotrak, 6.10 Na lepše, 6.40 Avtomobilnost, 7.15 Spomini: Lea Talanyi Pfeifer, 8.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 10.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 12.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.45 Alpski magazin, 15.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.55 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 18.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 20.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 21.45 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 22.40 15 let skupine Big Foot Mama, 0.35 Videotrak, 1.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 3.05 Info kanal

NEDELJA, 08.12.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.50 Govoreči Tom in prijatelji: Pravi sostanovalec, risanka, 10.00 Kozmo: Bratranec na krivih potih, belgijska otroška nanizanka, 10.25 TV-izložba, 10.40 Prisluhljivo tišini, 11.05 Ozare, 11.10 Obzorja duha: Novi

evangelikiški škof, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.30 TV-izložba, 14.45 Na lepše, 15.20 Mož brez zvezde, ameriški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Indijska vaza, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Luisa Spagnoli, italijanska nadaljevanka, 21.05 Intervju: Erling Kagge, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Feri, dokumentarni film, 23.25 Mstislav Rostropovič - neupogljivi lok, francoski glasbeni dokumentarni film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

NEDELJA, 08.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.15 Videotrak, 7.05 Duhovni utrip: Bogoslužje vzhodnega obreda, 7.20 Koda, 7.55 Slovenski ljudski plesi: Kostel, 8.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni slalom, 10.15 Joker, kviz, 12.10 Ambienti, 12.45 Mogočni vlaki: Bolivija - od Pantanala do Tihega oceana, potopis, 13.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 15.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 18.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 20.15 Žrebanje Lota, 20.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 21.45 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 22.35 Vikend paket, 0.00 Kaj dogaja? Z Jonasom, 0.35 Videotrak, 1.35 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 3.00 Info kanal

PONEDELJEK, 09.12.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Na lepše, 12.00 Divjina v srcu (VI.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Pot do presežnega: 100 let Teološke fakultete, dokumentarni feljton, 14.10 TV-izložba, 14.25 Sprehodi: Kakšen zrak dihamo, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Lov na zaklad, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Platforma, 23.30 Glasbeni večer, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

PONEDELJEK, 09.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.15 Videotrak, 10.00 Otroški program: Op! 10.45 Obzorja duha: Novi evangelikiški škof, 11.40 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 16.05 Polmesec nad planikami, dokumentarni film, 17.15 Ljudje in zemlja, 18.05 Divjina v srcu (VI.), britanska nadaljevanka, 19.00 Nogomet - evropska liga: napoved kola, magazinska oddaja, 20.00 Mogočni vlaki: Sibirija - skozi led in sneg, potopis, 20.55 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 21.55 Zgodba o Bogu II.: Dokaz o obstoju Boga, ameriška dokumentarna serija, 22.55 Božična večerja, slovenski igrani film, 0.00 Videotrak, 0.30 Info kanal

TOREK, 10.12.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (VI.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip: Bogoslužje vzhodnega obreda, 14.55 TV-izložba, 15.30 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Presenečenje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.50 Boj za slovensko severno mejo, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Spomini: Lea Talanyi Pfeifer, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji,

1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

TOREK, 10.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Platforma, 11.00 Dobro jutro, 14.00 Dober dan, 14.45 Alpe-Donava-Jadran, 15.10 Avtomobilnost, 16.00 Joker, kviz, 18.00 Divjina v srcu (VII.), britanska nadaljevanka, 18.55 Moja soba: Jerneja, resničnostna oddaja, 19.25 Videotrak, 20.00 Izumi, ki so spremenili svet: Pametni telefon, britanska dokumentarna serija, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.55 Zarotnica, ameriški film, 0.00 NaGlas!, 0.20 Zadnja beseda!, 1.10 Videotrak, 1.45 Info kanal

SREDA, 11.12.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (VII.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Erling Kagge, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice: OŠ Gornja Radgona in OŠ Mirana Jarca, Črnomelj, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mestne promenade: Maribor, dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Josip Vandot: Kekec, 18.05 Zmedi gre v Zakajzato: Praznik cvetja, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Prepovedana resnica, nemški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Panoptikum: Bralna kultura in Slovenci, 23.50 Mestne promenade: Maribor, dokumentarna serija, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

SREDA, 11.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 11.00 Koda, 11.50 Dobro jutro, 14.50 Dober dan, 15.40 Ambienti, 16.15 Vikend paket, 17.55 Divjina v srcu (VII.), britanska nadaljevanka, 18.50 Ribič Pepe: Tine in kri, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Po sledih baleta na Slovenskem, dokumentarna serija o baletu, 21.10 Moje mnenje, 22.05 Wisting, koprodukcijska nadaljevanka, 22.55 Nekoč je bila dežela pridnih, dokumentarni film, 0.25 Videotrak, 0.55 Info kanal

ČETRTEK, 12.12.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (VII.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenci v Italiji, 15.05 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Trajnostna mobilnost, 18.05 Sovice: Skrivnice, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Napovedujemo

ČETRTEK, 12.12.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Mestne promenade: Maribor, dokumentarna serija, 11.00 Dobro jutro, 13.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 15.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 16.05 Divjina v srcu (VII.), britanska nadaljevanka, 17.10 Judo: svetovni pokal, zaključni turnir, 18.45 Firbcologi: O zgodovini, starih igračah in Vodnikovem letu, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.55 Nogomet - evropska liga: napoved kola, magazinska oddaja, 20.55 Nogomet - evropska liga: 6. kolo, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunec 6. kola, 0.00 Ambienti, 0.30 Slovenska jazz scena, 1.20 Videotrak, 1.55 Nogomet - evropska liga: 6. kolo

Bogatejša turistična ponudba v Sakalovcih

V okviru projekta ETHOS LAND - SIHU190 Vzpostavitev mreže družbeno odgovornih turističnih ponudnikov, ki se financira iz Programa Sodelovanja INTERREG V-A Slovenija-Madžarska so v kulturnem domu v Sakalovcih 22. novembra organizirali delavnico, kjer so se udeleženci spoznavali s pletenjem iz šibja. Kako se pripravljajo košare, jim je pokazal Lojzek Hanžek z Gornjega Senika. Na delavnici je županja Valerija Rogan govorila tudi o drugih pridobitvah, katere bodo bogatile vaško turistično ponudbo s pomočjo projekta. Občina je odkupila staro, za Porabje značilno domačijo, v kateri bodo tudi prenočitvene kapacitete za manjše skupine. Prostor za domačijo bodo zasadili z zelišči, sosednjo parcelo, ki jo je občina že odkupila, pa s sivko.

Delavnice se je udeležila tudi generalna konzulka v Monoštru Metka Lajnšček.

LRH

Dobili so informacije o evharističnem kongresu

27. novembra 2019 je zasedala podkomisija za javno šolstvo, kulturo in verska vprašanja pri Komisiji za narodnosti madžarskega parlamenta. Na zasedanju je vodja projekta splošnega sekretariata mednarodnega evharističnega kongresa v Budimpešti Gergely Marik seznanil člane podkomisije s pripravami na evharistični kongres, z njegovo zgodovino in s programi, namenjenimi narodnostnim vernikom. Evharistični kongres bo v Budimpešti od 13. do 20. septembra 2020.

F. Sütő

VABILO

ROKODELSKA DELAVNICA V SAKALOVCIH

Občina Sakalovci vas vabi na rokodelsko delavnico, ki se bo izvajala v okviru projekta ETHOS LAND - SIHU190 Vzpostavitev mreže družbeno odgovornih turističnih ponudnikov, sofinanciranega iz Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska.

Na delavnici se bodo delali božični okrasji iz sena.

Kraj delavnice: KULTURNI DOM V SAKALOVCIH

Datum delavnice: 13. december 2019, od 16. ure naprej.

vabita na 6. pravljичni večer za odrasle

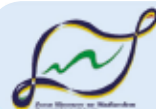
Obujamo dediščino

V pravljичni svet nas bodo popeljali:

Metka Celec
Irena Šrajner
Ana Sušec
Dušan Mukič
Vesna Radovanovič

Na violino bo zaigrala Anabela Žurman.

V torek, 10. decembra 2019, ob 17. uri
v Kulturnem domu na Verici.

VABILO

Kaj se zgodi, če si ne umivamo rok?

O tem pripoveduje vzgojna slikanica

Rija & Rus,

ki so jo v petih jezikih

– slovenščini, madžarščini, hrvaščini, romščini in prekmurščini –

ob pomoči mentoric in mentorjev pripravile učenka Osnovne šole Bogojina in dijakinje Dvojezične srednje šole Lendava.

Je mogoče pisateljska spominska obeležja povezati v literarne poti,

na katerih obiskovalci doživijo pokrajino drugače?

O tem pritrtilno piše Franci Just v knjigi

Prekmurski pisateljski prostori.

Zveza Slovencev na Madžarskem ter Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja

vas vljudno vabita na predstavitev obeh knjig,

ki bo v petek, 13. decembra, ob 14. uri

v Slovenskem domu v Monoštru.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnšek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB